

Raadsvergadering d.d. 14 december 2017

Voorstel no. 99-2017

Agenda no. 6

Zaak no. D - 1607883

Aan
de Raad.

Voorstel:

Te besluiten de bijgevoegde Duurzaamheidsagenda Edam-Volendam 2018-2022 'Verantwoord Vooruit' en de daarin vastgelegde overkoepelende doelen en ambities vast te stellen. Kennis te nemen van het concept van het door het college vast te stellen 'Uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2018-2022'.

Samenvatting:

In het Programmaplan 2018-2022 (vastgesteld op 14 juli 2016, uitgewerkte versie d.d. 20 juli 2017) heeft de gemeenteraad aangegeven duurzaamheid als prioriteit te beschouwen, waarbij het Klimaatakkoord van Parijs een belangrijke inspiratiebron vormt. De gemeente wil investeren in duurzaamheid, met aandacht voor een realistische terugverdientijd. Het ambitieniveau gaat daarbij omhoog.

De afgelopen periode is er met de gemeentelijke organisatie, het bedrijfsleven en de inwoners van de gemeente gewerkt aan het opstellen van de duurzaamheidsagenda voor de periode 2018-2022. De ambities en doelstellingen die de gemeenteraad middels de Koersnotitie Klimaat en Duurzaamheid op 15 december 2016 heeft vastgelegd op de onderwerpen Circulaire Economie (afval wordt grondstof) Klimaatadaptatie (we bereiden ons voor op de gevolgen van klimaatverandering) en Energiebesparing en Energieopwekking (in 2050 gebruiken we alleen duurzaam opgewekte energie) zijn in de duurzaamheidsagenda nader uitgewerkt in verschillende thema's.

Voor de thema's Energiebesparing en CO2 reductie, Klimaatadaptatie, Circulaire economie, Duurzaam Toerisme en Gemeentelijke organisatie is onderzocht wat de huidige stand van zaken is. Daarbij zijn per thema overkoepelende doelstellingen/ ambities vastgelegd (p. 23 duurzaamheidsagenda). Via een CO2 kansenkaart (bijlage IV bij de duurzaamheidsagenda) is het totale energieverbruik en het besparingspotentieel binnen onze gemeente in kaart gebracht.

Per thema zijn de navolgende doelen gesteld:

Thema Energie: Op weg naar een energie neutrale gemeente.

In 2022 gaan we 35% (800 TJ = 222.000 MWh) van het totale energieverbruik in de gemeente (1) besparen, (2) duurzaam opwekken of (3) compenseren. Vertaalt naar CO2: we besparen 61 kton CO2 in 2022.

Thema Klimaatadaptatie: Toekomstbestendige gemeente

In 2020 heeft Edam-Volendam in beeld gebracht waar risico's rondom klimaatverandering liggen en welke maatregelen er kunnen worden genomen om toekomstbestendig te worden.

Thema Circulaire Economie: Afval wordt grondstof

Doel 2022: 75% scheiding huishoudelijk afval en maximaal 100 kg restafval per jaar. (VANG doelstellingen en doelstellingen beleidsplan afvalbeheer Edam-Volendam 2017-2022)

Thema Duurzaam Toerisme

Doel 2022: Duurzaam verblijfstoerisme neemt toe en draagt bij een meetbare versterking van de economie van Edam-Volendam.

Thema Duurzame gemeentelijke organisatie

Doel 2022: Edam-Volendam realiseert 100% duurzame inkoop conform criteria maatschappelijk verantwoord inkopen, met bijzondere aandacht voor circulair inkopen GWW. Actieplan verduurzamen gemeentelijk vastgoed is gereed.

Per thema is een vijftal prioritaire maatregelen benoemd, waaraan de gemeente in de periode 2018-2022 uitvoering wil geven. Daarnaast zijn aanvullende maatregelen benoemd in bijlage V van de agenda.

Financiële consequenties en dekkingsmiddelen:

De onderwerpen klimaatadaptie en energietransitie omvatten een breed scala aan mogelijkheden om hieraan invulling te geven. Doelstelling van de voorliggende agenda is om daar richting aan te geven en door te vertalen naar concrete maatregelen. Gelet op de ambities wordt er nu reeds op gewezen dat de van de gemeente verwachte (financiële) inspanningen substantieel zullen zijn en naar alle waarschijnlijkheid zullen vragen om principiële keuzes, denk daarbij bijvoorbeeld aan de transitie naar aardgasvrij (besluitvorming over energie transitie).

Daarbij is gemeente niet de enige actor is die investeert in duurzaamheid. De maatregelen en activiteiten zijn er ook op gericht om duurzaamheid zo breed mogelijk vorm te geven en uit te dragen. De nu geraamde bedragen kunnen daarbij worden gezien als “trigger-money” om verduurzaming op gang te helpen en te helpen ontwikkelen in brede zin.

De financiële gevolgen van systeemveranderingen, zoals aardgasvrij, zijn groter. Het ontbreekt op dit moment nog aan inzicht en informatie hoe groot die gevolgen precies zullen zijn.

Voor de activiteiten verduurzamen gemeentelijk vastgoed, verduurzamen openbare verlichting, uitvoeren van de duurzaamheidsagenda en het actualiseren van de agenda in 2020 en het meewegen van duurzaamheid bij ontwikkelingen en beleidsnotities zijn vanaf 2017 bedragen opgenomen in de going concern begroting.

Gevolgte Procedure:

Bij het opstellen van de duurzaamheidsagenda is een participatietraject gevolgd. Voor het participatietraject gelden geen vaste procedures. Op 31 oktober 2017 heeft het college besloten om de notitie door te geleiden naar de Raad. Na vaststelling van de duurzaamheidsagenda heeft het college het voornemen om het bijgaande concept uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2018-2022 vast te stellen.

Communicatieaspecten / burgerparticipatie / publicatievereisten:

In het Programmaplan 2017 -2022 heeft de Raad haar ambities voor samenwerking en participatie verwoord. De wijze waarop de gemeente hieraan invulling kan geven is neergelegd in de participatieladder die onderdeel uitmaakt van het Programmaplan. De beleidsopdracht tot verduurzaming van de samenleving geldt als maatschappelijke opgave. De gemeente/ de gemeenschap kan alleen dan verduurzamen wanneer burgers, bedrijven, agrariërs, sportclubs, de woningbouwvereniging, belangenverenigingen en de politiek hier op hun eigen manier en vanuit hun eigen kracht aan willen bijdragen. Daarom is in de fase Beleidsvorming gekozen voor een combinatie tussen een raadplegende en adviserende/coproducerende rol voor burgers, bedrijven en belangenorganisaties

Om de grote lijnen in de beleidsvorming te bewaken, is een klankbordgroep ingesteld, bestaande uit vertegenwoordigers van het bedrijfsleven (IBEV), agrariërs (LTO) maatschappelijke organisaties (Stichting duurzaam Waterland) politiek (de portefeuillehouder en een raadslid) en deskundigen (beleidsmedewerker duurzaamheid Omgevingsdienst IJmond). De klankbordgroep heeft tevens bijgedragen aan de criteria die worden gehanteerd bij de uiteindelijke keuze van maatregelen in de uitvoeringsagenda:

1. Doen wat moet (voldoen aan landelijke wetgeving en afspraken);
2. Doen wat kan (Quick wins, waar kunnen we op korte termijn winst maken);
3. Durven te veranderen (inzetten op systeemveranderingen, zoals aardgasvrij,);
4. Voorbeeldfunctie gemeente (Heb lef, laat zelf zien dat iets werkt en geef het ook toe als het niet werkt);
5. Houd het concreet (haalbaarheid en uitvoerbaarheid zijn belangrijk).

Om te peilen welke onderwerpen met betrekking tot klimaat en energiebesparing bij onze inwoners leven en welk ambitieniveau men daarbij ambieert, is een (digitale) enquête gehouden. Ook tijdens de regionale duurzaamheidsmarkt die op 22 april 2017 werd gehouden, was er voor bezoekers en bedrijven gelegenheid om de enquête in te vullen en met medewerkers van de gemeente het gesprek aan te gaan. De vragen uit de enquête en een samenvatting van de resultaten vindt u in bijlage III van de duurzaamheidsagenda.

Om mogelijke maatregelen bij de thema's klimaatadaptatie, energiebesparing en transitie, duurzaam toerisme, en gemeentelijke organisatie te inventariseren en om te peilen wat er in de samenleving leeft, is er een interne (20 maart 2017) en een externe sessie gehouden voor genodigden en belangstellenden. Op 18 april 2017 is er voor interne en externe genodigden en belangstellenden een sessie 'Klimaat winkelen' gehouden. Bureau DWA heeft het energiegebruik binnen de gemeente en de mogelijkheden en kansen voor energiebesparing en duurzame energieopwekking in kaart gebracht. Deze kansen zijn vertaald in informatiekaarten over de kansrijke technieken en besparingsmaatregelen. Deelnemers aan de sessie hebben door te 'winkelen' kaarten te kiezen die hen aanspreken, duidelijk gemaakt welke aanpak hun voorkeur heeft. Op de kaarten worden de – indicatieve- kosten en de effecten (CO2 reductie) van deze maatregelen – indicatief – in beeld gebracht. De uitkomsten van het klimaat winkelen vormden input voor het opstellen van de uitvoeringsagenda.

Wat is het resultaat van de participatie in beleidsvorming?

Uit het Programmaplan en de koersnotitie, die beiden zijn vastgesteld door de raad, de interne en externe sessies en de bewonersenquête kwam naar voren dat partijen aan bepaalde thema's een verschillende prioriteit toekennen.

De conclusie na deze participatiesessies is dat er uit de sessies geen nieuwe beleidsthema's of prioriteiten bij komen. We hoeven de beleidsthema's niet aan te passen. Ook de prioritering behoeft geen aanpassing t.o.v. hetgeen in de koersnotitie door de gemeenteraad is vastgelegd. Het is wel zaak om in de lijst maatregelen bij de thema's circulaire economie en energiebesparing/ CO2 reductie juist die maatregelen op te nemen die gericht zijn op burgers en voor hen zichtbaar resultaat opleveren.

Samenwerking en participatie bij de uitvoering van het beleid.

Tijdens de interne en externe sessies zijn suggesties voor maatregelen gegeven, om uitvoering te geven aan de duurzaamheidsambities op de thema's energie besparen en opwekken, afval en circulaire economie, klimaatadaptatie, duurzaam toerisme, voorbeeldfunctie gemeentelijke organisatie. Het is hiermee duidelijk waar we de samenwerking zoeken met de samenleving om de opdracht tot verduurzaming te realiseren.

Tijdens de sessie 'klimaat winkelen' hebben we geprobeerd de maatregelen te identificeren die het best bij ons passen / de meeste potentiële duurzaamheidswinst opleveren. De lijst met maatregelen staan benoemd in bijlage V. De lijst met maatregelen wordt nader uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid. Dit programma zal worden vastgesteld door het college van B&W. Veel van deze maatregelen behoeven nog nadere uitwerking. In de concrete uitwerking bepalen wij per instrument/ maatregel met wie wij kunnen samenwerken en welke samenwerkingsmodus daarbij het meest passend is. Wij zoeken hierbij de samenwerking met de partijen die zijn betrokken bij de beleidsvorming, en streven naar bestendiging van de samenwerking in een verbrede klankbordgroep bestaande uit burgers, bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld, agrariërs en politici

Relatie met kerntakendiscussie

Beleidsvorming betreft een overheidstaak. Voor het onderwerp Klimaat en duurzaamheid zijn internationaal en nationaal doelstellingen geformuleerd, waaraan de Nederlandse overheid, samen met de gemeentes, invulling en uitwerking moet geven. In het Regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst 2017-2021 stuurt het kabinet Rutte III middels een (toekomstige) Klimaatwet aan op aanvullende verplichtingen voor verankering van klimaatbeleid op nationaal en regionaal niveau. De gemeenteraad heeft het onderwerp duurzaamheid in het Programmaplan 2018-2022 als prioriteit aangewezen.

Relatie met kernwaarden, missie en visie

Hoe kunnen wij, binnen het landelijk beleidsveld, onze eigen ambities bepalen en vorm geven aan de maatschappelijke opgave tot verduurzaming? In het Programmaplan 2018 – 2022 zijn de vier kernwaarden en de missie van de gemeentelijke organisatie neergelegd als leidraad voor onze beleidsvorming en -uitvoering.

Verbinden: Door het bewust inzetten van participatie in beleidsvorming, maar ook in de nadere uitwerking en uitvoering van concrete duurzame maatregelen, willen wij door en voor onze samenleving de duurzame ambities vorm geven die bij onze gemeenschap passen. De expertise en kennis die aanwezig is bij onze bedrijven, maatschappelijke organisaties en burgers is daarbij onontbeerlijk. Samen inkopen, samen maatregelen nemen wekt vaak kostenverlagend, samenwerken versterkt de gemeenschapszin. Het uitvoeringsprogramma bevat daarom ook maatregelen die gezamenlijke bewustwording en het gezamenlijk nemen van initiatieven stimuleren.

Leiderschap: Wij maken keuzes om onze gemeente toekomstbestendig te maken, ook al weten wij niet precies hoe deze toekomst er uit gaat zien. Wij laten zien welke doelstellingen wij willen behalen en met welke maatregelen wij daar in de komende jaren uitvoering willen geven, waar wij de samenwerking met de samenleving zoeken en welke rol de gemeente hierbij voor zich ziet. Het maatregelenpakket is daarbij echter een uitgangspunt, geen statisch gegeven.

Wendbaarheid: De landelijke ontwikkelingen in duurzaamheidsbeleid en -wetgeving volgen elkaar in snel tempo op. Ook de technische ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid gaan snel. Om gebruik te kunnen maken van de kansen die deze ontwikkelingen bieden. Om in te kunnen haken op kansrijke initiatieven van bedrijven, burgers, maatschappelijke organisaties en mede-overheden, is wendbaarheid en maatwerk nodig.

Vertrouwen: We weten nog niet precies hoe een duurzaam Nederland en een duurzame gemeente Edam-Volendam er uit gaat zien. We gaan samen met bedrijven, burgers, boeren en maatschappelijke organisaties vorm geven aan een duurzaam Edam-Volendam. We geven elkaar daarbij de ruimte om de eigen verantwoordelijkheid in te vullen.

Ondernemend en Betrokken: Verduurzaming geldt als een maatschappelijke opgave die wij alleen samen tot stand kunnen brengen. Wij vertrouwen op het ondernemerschap van bedrijven, agrariërs en maatschappelijke organisaties om deze opdracht in eigen regie op te pakken. Waar nodig of gewenst ondersteunen wij bewustwording of faciliteren wij initiatieven. Daarbij werken wij samen met afwisselende partijen. Onze ervaringen met de klankbordgroep duurzaamheid smaken naar meer.. Door met elkaar samen te werken, kan er meer worden bereikt.

Toetsing van het voorstel aan wettelijke kaders met analyse van de juridische risico's:

De duurzaamheidsagenda en de koersnotitie die aan de duurzaamheidsagenda vooraf zijn gegaan zijn geënt op de actuele nationale en internationale wettelijke verplichtingen, waaronder het Klimaatakkoord van Parijs en het Energieakkoord 2013-2016 van de SER. In het Regeerakkoord Vertrouwen in de toekomst 2017-2022 stuurt het kabinet aan op ambitieuzere klimaatdoelstellingen, een emissiereductiedoelstelling van 49% in 2030, in plaats van de huidige Europese doelstelling van 27 juni 2017: ten minste 40% reductie in 2030. Men ambieert een 'koplopers rol' in Europa. Daarnaast wordt aangestuurd op het afsluiten van een nieuw nationaal klimaat- en energieakkoord en wil men in het beleid aansluiten op het Urgenda vonnis dat aanstuurt op een reductie van CO2 uitstoot van 25% in 2020. De afspraken uit het Klimaat- en energieakkoord moeten worden vastgelegd in een Klimaatwet. Bij aanpassing van de nationale beleidskaders is tussentijdse aanpassing van de duurzaamheidsagenda Edam-Volendam 2018-2022 'Verantwoord vooruit' nodig.

Eventuele alternatieven en keuzebepaling:

Middels het Programmaplan 2017/18-2022 en de Koersnotitie klimaat en duurzaamheid 2016-2022 die de Raad op 15 december 2016 heeft vastgesteld heeft de gemeenteraad haar prioriteit en de voor haar relevante thema's (Energie besparing en CO2 reductie, Klimaatadaptatie en Circulaire economie) vastgelegd. De Duurzaamheidsagenda Edam-Volendam 2018-2022 vormt een uitwerking van deze uitgangspunten. Middels een participatietraject is invulling gegeven aan de keuze voor aanvullende thema's en bijbehorende maatregelen. In dit traject zijn verschillende alternatieven gewogen alvorens de keuze is bepaald.

Tijdsplan van realisatie:

Nadat de gemeenteraad de duurzaamheidsagenda Edam-Volendam 2018-2022 Verantwoord Vooruit heeft vastgesteld, kan het college starten met de uitvoering van het bijgevoegde Uitvoeringsprogramma 2018-2022. In dit programma zijn verschillende acties uitgezet in de tijd, tevens is per actie een bestuurlijk verantwoordelijk trekker aangewezen. Zij zijn ervoor verantwoordelijk dat de maatregel binnen het tijdsplan wordt uitgevoerd. Niet alle acties en maatregelen kunnen door de gemeente worden gerealiseerd. Daar waar acties bij andere partijen liggen, wordt aangegeven wat de rol van de gemeente bij de concrete maatregel is. Dit is zoveel mogelijk gerelateerd aan de participatieladder, zoals opgenomen in het programmaplan 2017-2022.

Evaluatie van voorstel na vooraf vast te stellen periode:

Aan het eind van de beleidsperiode 2018-2022 wordt het beleid geëvalueerd. Bij aanpassing van het landelijk duurzaamheidsbeleid en het bijbehorend wettelijk kader (nieuw nationaal Klimaat- en Energieakkoord en/ of de Klimaatwet) zal een tussentijdse evaluatie en aanscherping van het beleid plaatsvinden. Vooral nog is een tussenevaluatie ingepland in 2020. Het beleid wordt nader uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2018-2022. De voortgang in de uitvoering van het plan wordt jaarlijks gemonitord. Tevens wordt er aan de gemeenteraad jaarlijks verslag uitgebracht over de behaalde resultaten.

Personele aspecten:

In de raming 'activiteiten milieu en duurzaamheid' in het programmaplan 2017-2022 is voorzien in een tijdelijke uitbreiding van de capaciteit om een kwaliteitsimpuls te geven aan de duurzame kennisontwikkeling, afstemming en samenwerking binnen en buiten de gemeentelijke organisatie. Men verwacht deze vacature in het eerste kwartaal van 2018 te kunnen invullen.

Voor de realisatie van de Duurzaamheidsagenda zal menskracht nodig zijn. Deels is dat de inzet van medewerkers voor het zelf uitvoeren van maatregelen en deels is het om de netwerken met bewoners, buurten en bedrijven te ondersteunen waar mogelijk.

Op basis van een inschatting van het aantal uren per maatregel en een inschatting hoeveel er van de maatregelen vanuit de bestaande capaciteit ingevuld kan worden is er een extra inspanning nodig voor het uitdragen van de duurzaamheidsambities. Voor een deel liggen deze inspanningen bij de gemeente zelf, waar de duurzaamheidsambities zullen moeten worden vertaald naar de wijze waarop de reguliere taken van de gemeente worden uitgevoerd. In de beginfase kan dit een extra inspanning betekenen omdat dit kan betekenen dat werkwijzen en processen wellicht moeten worden aangepast.

In de begroting is rekening gehouden met een deel ondersteuning om dit proces in gang te zetten. Daarvoor wordt extra menskracht ingezet. Dit kan op verschillende manieren gebeuren bijvoorbeeld door inhuur, formatie of op projectbasis.

In 2017 is een klein deel van de maatregelen opgestart of uitgevoerd. Meer in algemene zin geldt het volgende.

- ☐ In de eerste 2 jaren – 2018 en 2019- van de uitvoering ligt de focus op energie
- ☐ Duurzaam toerisme is een nieuw onderwerp waar in de gemeente en regionaal nog een visie op ontwikkeld moet worden.
- ☐ Wij gaan ervan uit dat de inzet voor de duurzame gemeentelijke organisatie en communicatie grotendeels met de huidige capaciteit opgevangen kan worden.

Toelichting op het voorstel:

In het Programmaplan 2018-2022 (vastgesteld op 14 juli 2016, uitgewerkte versie d.d. 20 juli 2017) heeft de gemeenteraad aangegeven duurzaamheid als prioriteit te beschouwen, waarbij het Klimaatakkoord van Parijs een belangrijke inspiratiebron vormt. De gemeente wil investeren in duurzaamheid, met aandacht voor een realistische terugverdientijd. Het ambitieniveau gaat daarbij omhoog. Hoe ver de ambitie wordt bijgesteld, hangt mede af van wat wenselijk is in relatie tot andere prioriteiten. In onze gemeente wordt daarbij geen plaats gezien voor windmolens, het belang van een open horizon en toerisme wegen in dit verband zwaarder. De gemeente wil particuliere initiatieven

ondersteunen en invulling geven aan haar voorbeeldrol, bijvoorbeeld door openbare verlichting te verduurzamen. Onderdeel van de gemeentelijke voorbeeldfunctie is het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed en het inkoopbeleid. Het bepalen van het ambitieniveau en het vormen van een uitvoeringsagenda is een eerste stap in dit cyclisch proces.

De ambities en doelstellingen die de gemeenteraad middels de Koersnotitie Klimaat en Duurzaamheid op 15 december 2016 heeft vastgelegd op de onderwerpen Circulaire Economie (afval wordt grondstof) Klimaatadaptatie (we bereiden ons voor op de gevolgen van klimaatverandering) en Energiebesparing en Energieopwekking (in 2050 gebruiken we alleen duurzaam opgewekte energie) zijn in de duurzaamheidsagenda nader uitgewerkt in verschillende thema's.

Voor de thema's Energiebesparing en CO2 reductie, Klimaatadaptatie, Circulaire economie, Duurzaam Toerisme en Gemeentelijke organisatie is onderzocht wat de huidige stand van zaken is. Daarbij zijn per thema overkoepelende doelstellingen/ ambities vastgelegd (p. 23 duurzaamheidsagenda). Via een CO2 kansenkaart (bijlage IV bij de duurzaamheidsagenda) is het totale energieverbruik en het besparingspotentieel binnen onze gemeente in kaart gebracht.

Per thema zijn de navolgende doelen gesteld:

Thema Energie: Op weg naar een energie neutrale gemeente.

In 2022 gaan we 35% (800 TJ = 222.000 MWh) van het totale energieverbruik in de gemeente (1) besparen, (2) duurzaam opwekken of (3) compenseren. Vertaalt naar CO2: we besparen 61 kton CO2 in 2022.

Thema Klimaatadaptatie: Toekomstbestendige gemeente

In 2020 heeft Edam-Volendam in beeld gebracht waar risico's rondom klimaatverandering liggen en welke maatregelen er kunnen worden genomen om toekomstbestendig te worden.

Thema Circulaire Economie: Afval wordt grondstof

Doel 2022: 75% scheiding huishoudelijk afval en maximaal 100 kg restafval per jaar. (VANG doelstellingen en doelstellingen beleidsplan afvalbeheer Edam-Volendam 2017-2022)

Thema Duurzaam Toerisme

Doel 2022: Duurzaam verblijfstoerisme neemt toe en draagt bij een meetbare versterking van de economie van Edam-Volendam.

Thema Duurzame gemeentelijke organisatie

Doel 2022: Edam-Volendam realiseert 100% duurzame inkoop conform criteria maatschappelijk verantwoord inkopen, met bijzondere aandacht voor circulair inkopen GWW. Actieplan verduurzamen gemeentelijk vastgoed is gereed.

Per thema is een vijftal prioritaire maatregelen benoemd, waaraan de gemeente in de periode 2018-2022 uitvoering wil geven. Daarnaast zijn aanvullende maatregelen benoemd in bijlage V van de agenda.

Functie van de duurzaamheidsagenda.

De duurzaamheidsagenda vervult een externe en een interne functie. Het realiseren van de duurzaamheidsdoelstellingen geldt als maatschappelijke opgave. De gemeente is daarbij slechts een van de vele spelers. Alleen wanneer iedereen in de samenleving (burgers, bedrijven, maatschappelijke instellingen) een bijdrage levert, kunnen de doelstellingen worden behaald. Met deze duurzaamheidsagenda willen wij de samenleving laten weten waar onze inzet ligt en waar onze ambities elkaar kunnen versterken.

De duurzaamheidsagenda geldt daarnaast als parapludocument waarin de duurzaamheidsambities die in verschillende reeds door de raad vastgestelde beleidsdocumenten zijn of worden geformuleerd, worden samengebracht. Daar waar extra inspanningen nodig zijn om de doelstellingen uit de Koersnotitie Klimaat en Duurzaamheid te behalen, worden in de duurzaamheidsagenda kansrijke maatregelen benoemd.

De duurzaamheidsagenda bevat als bijlage VI een lijst met maatregelen die de komende periode uitgevoerd moeten worden om de doelstellingen te halen. Deze maatregelen worden door het college

vastgelegd in het uitvoeringsprogramma duurzaamheid 2018-2022. De in de duurzaamheidsagenda benoemde kansrijke maatregelen kunnen niet allemaal gelijktijdig tot uitvoering worden gebracht. In een aantal gevallen behoeven maatregelen nog nadere uitwerking om te bezien of uitvoering gelet op ruimtelijke, privaatrechtelijke, financiële en overige belangen haalbaar is. De uitvoering van sommige maatregelen vraagt een aanvullende specifieke besluitvorming door de raad.

Het opstellen van een visie op de energietransitie/ de overgang naar een energie neutrale/ aardgasvrije samenleving is een van de onderwerpen die nader onderzoek (in samenwerking met de regio Zaanstreek-Waterland en netbeheerders) en beleidsvorming (in participatie met de samenleving) vergen.

Edam-Volendam, d.d. 31 oktober 2017

Burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,	
de loco-secretaris,	de burgemeester,
M. Bekkenkamp MSc	L.J. Sievers.